

JAARVERSLAG 2016

kenmerk: 2016-0193.8

SIGN, Winschoterkade 10, 9711 EA Groningen 050-3132651 www.sign2.nl

Inleiding:

SIGN heeft in 2016 weer een intensief programma van exposities/activiteiten met ook inhoudelijke samenwerkingen gerealiseerd. Zij heeft volledig haar podium functie vervuld met een interdisciplinair en vol programma waarbij veel en divers publiek bij betrokken was.

Er waren tentoonstellingen met combinaties van (inter)nationale en Groninger kunstenaars.

We hebben met dit programma beantwoord aan ons beleid en aan de afspraken met de gemeente zoals omschreven in de cultuurnota 2012-2016.

Nieuwe werken:

Zoals kenmerkend voor ons beleid zijn er veel nieuwe werken en praktijken geïnitieerd nu bij de volgende 8 projecten (zie uitgebreid activiteiten programma).

1. 'Houd Moed'
2. 'OMG' (Osmosis Methods Groningen)
3. 'In Praise of Shadows'
4. 'Out of my hands'
- 5 'SPREAD Zinefest'
6. 'Sex & Love'
7. 'Reprise Parrhesia'
8. 'Paintings & More'

Subsidies/financiën:

Inkomsten uit 2016 bestond uit € 74195,02. Dit betreft naast structurele subsidie uit incidentele subsidies, eigen inkomsten en donaties ed. De uitgaven voor het programma bestonden uit € 79005,50. Dat betekend een negatief saldo € 4810,- Dit wordt opgevangen door genoeg vermogen en in 2015 was het saldo € 2000,- positief zodat het wat gecompenseerd is. Zie cijfers en balans 2016. Daarnaast zijn er veel bijdrages geweest in natura om projecten te realiseren, ook daar is een lijst van toegevoegd. Het vertegenwoordigd een waarde van € 7673,27.

-In juni 2015 ontving SIGN de werkbijdrage voor kleinere initiatieven van het Mondriaan Fonds. Tot en met april 2016 hebben we hier gebruikt van gemaakt.

-Sign heeft subsidie van Kunstraad Groningen voor de tentoonstelling 'In Praise of Shadows' van collectief iii (instrument inventors initiative) ontvangen. Deze vond plaats van 31 maart t/m 23 april 2016.

-Van 19/9 2015 t/m 3/1 2016 heeft het uitgebreide 3-delige project 'Parrhesia de moed tot waarheid in een transparante samenleving' plaats gevonden met subsidies van: Fonds 21, Stichting Stokroos, stichting Roode-of Burgerweeshuis, Kunstraad Groningen, en bijdrage van Werkmanjaar 2015. Dit project is tot stand gekomen in samenwerking met Lectoraat Image & context van Anke Coumans (Hanze University of Applied Sciences Groningen- Centre of Research & Innovation/ Art & Society).

Het geval was dat de meeste Parrhesia kunstenaars (Woodstone Kugelblitz, Yuri Veerman, Katja Verheul, DesignArbeid, Gijs de Heij, Eleni Kamma) te kennen hebben gegeven dat ze hun ideeën wilden vervolmaken en dat later gezamenlijk wilden presenteren in een *reprise* van dit project; dat ook zichtbaar moest zijn voor het publiek. Zo vond de Reprise van Parrhesia plaats van 30 september - 23 oktober 2016 in SIGN.

Eindverantwoording en verslaglegging van dit hele project bij de fondsen; Fonds 21, Stichting Stokroos, Kunstraad Groningen mocht uitgesteld worden na deze Reprise. Dit, om een beter beeld te kunnen geven van de reacties op het Parrhesia gegeven.

De financiering voor de presentatie van de Reprise deed SIGN overigens zelf (en staat los van deze subsidieaanvraag).

-Toezegging subsidie van het Mondriaan Fonds gekregen voor 'Tijdelijke binnenlandateliers' voor de PAIR (Portable Artist In Residence) i.s.m. Henry Alles van Landscape Labs en SIGN. Dit eerste residentie project op het Suiker unie terrein te Groningen vindt plaats in april/mei 2017 met "De Onkruidenier".

Politiek:

De structurele subsidie voor 2017 t/m 2020 is toegekend: Sign staat weer vermeldt in de gemeentelijke cultuurnota. In mei 2016 ontving SIGN van de Kunstraad een zeer positief advies, echter niet voor het gevraagde bedrag van € 120.000,- maar voor € 70.000,-

Link: <http://www.kunstraadgroningen.nl/actueel/actueel.php> Zie blz. 151/152

Een brief (geen bezwaarschrift) is 2 juni 2016 door het bestuur geschreven naar wethouder, politiek en Kunstraad om hen te wijzen op de consequenties van het geadviseerde bedrag tav onze professionalisering op nationaal en internationaal gebied. Onze reactie is meegenomen bij de periode van inspraak op 9 september 2016. SIGN heeft

overigens niet ingesproken. Op 26 oktober 2016 is definitief besloten door college B&W; zij zien geen reden om van het advies van de Kunstraad af te wijken.

Stagiaires en vrijwilligers:

Stagiaires en vrijwilligers hebben een belangrijke rol in het tot stand komen van tentoonstellingen, projecten.

Vrijwilligers zijn oa. Philippe Wolthuis, Julia de Jong, Ilse Donker, Marcel de Vries, Bernardo Zanotta.

Stagiaires:

-4 stagiaires van Academie Minerva Popcultuur, Leeuwarden ivm event 'Soup, Noise & Knowledge' op 15-1 2016 in SIGN: Luc Le Loup, Thomas Peschar, Mirthe van Hengel, Sjoerd van Schagen.

Periode: in aanloop en tijdens het event (vanaf halverwege november 2015 t/m event).

-2 stagiaires van Docentenopleiding Academie Minerva voor periode november '16 t/m februari '17: Tamara Mook & Annegreet Douma (2^e jaars).

Bestuur/organisatie:

Er zijn 3 vergaderingen per jaar met voltallig bestuur. Verder zijn er 'tussendoortjes', waarbij er over specifieke zaken gesproken met directie en een aantal bestuursleden.

Het bestuur was in 2011/2012 aangesteld met de volgende doelstellingen:

Het bestuur houdt toezicht en geeft reflectie op programmering & inhoud, financiën, is ondersteunend en adviserend daarin. Levert extra expertise en netwerken.

Alle bestuursleden hebben Code Cultural Governance, bestuur directie model, als leidend model onderschreven.

Tevens is er een directiereglement hierop (en op de statuten) gebaseerd. CCG wordt toegepast, Principes en Best Practice bepalingen worden gedekt door statuten en directie reglement.

Alle bestuursleden hebben nu 1 bestuursperiode erop zitten (m.u.v. Esther de Graaf). Op de vergadering van 2 december 2016 liet Frank Hutchison weten dat hij zich wilde terugtrekken. Hij droeg wel een nieuwe kandidaat voor: Jan van Egmond. De andere bestuursleden hebben weer voor 4 jaar getekend.

Samenwerkingen & netwerken:

Samenwerkingen (zie ook activiteiten programma)

Er zijn 13 interessante, inhoudelijke samenwerkingen geweest bij verschillende activiteiten met:

1-WORM, Filmwerkplaats, Rotterdam

2-Hanzehogeschool, Minerva Academie Popcultuur, Leeuwarden

3-Subbacultcha! Amsterdam.

4-Hanzehogeschool, Academie Minerva, Groningen

5- Frank Mohr Instituut Mad-tech. Groningen

6-Random Collision, Groningen

7-Drawing Centre, Diepenheim

8-Nacht van Kunst & Wetenschap, Groningen

9-De GYM & De Salon, Oosterstraat 13, Groningen

10-MURMUR groep: KCM studenten RUG, Groningen

11-Lectoraat Image in Context, Hanzehogeschool Academie Minerva, Groningen

12-Sounds of Music, Groningen

13 -Opzet nieuw platform Noordenaars, Noordelijke provincieën.

Netwerken

-SIGN is lid van De Zaak Nu is landelijke vereniging die alle presentatie-instellingen voor beeldende kunst in Nederland vertegenwoordigt, d.w.z. die organisaties en instellingen voor wie de presentatie en productie van hedendaagse kunst prioriteit is.

-Maart 2016

Een nieuw platform is voorjaar 2016 opgericht voor beeldende kunst instellingen uit het Noorden, ingegeven door Mondriaan Fonds en geïnitieerd door de De Zaak nu, coordinatie SYB Beetsterzwaag.

Deelnemers SIGN, VHDG, KIK, NP3, MediaArtFestival, Noorderlicht, Academie Minerva, CBK Groningen.

Noordelijke presentatie-instellingen van beeldende kunst hebben zich verenigt om meer zichtbaar te zijn naar de noordelijke provincies en gemeentes bij politiek, bestuurders, publiek en kunstenaars.

De Noordenaars ontwikkelen samen activiteiten en versterken gezamenlijk de eigen programma's. Noordenaars, staat voor experiment, ontwikkeling van talent en de productie van nieuwe kunst. Zie <http://www.noordenaars.nl/>

Zie ook Facebookpagina: <https://www.facebook.com/noordenaars/>

Kick-off Noordenaars was bij het Groninger Let's gro festival op 11, 12, 13 november 2016 met daaraan gekoppelde Noordenaars Art Weekend.

-28 april 2016: LUNÄ Talk in het Drents Museum op persoonlijke uitnodiging.

Over hoe wetenschap en fictie zich tot elkaar verhouden in archeologie en astronomie.

Stichting Land Art Contemporary en kunstenaar Marjolijn Dijkman organiseerden in 2016 een drietal LUNÄ Talks in

Drenthe.

Het format LUNÄ Talks zijn inspirerende gesprekken op bijzondere plekken op of rondom volle maan.

-Juni 2016

SIGN gaat i.s.m. Landscape Labs in de PAIR (Portable Artist In Residence) programmeren op het Suikerunie terrein a/d Energieweg te Groningen. Eén residentie van 2 maanden in de PAIR is gehonoreerd door het residentieprogramma Mondriaan Fonds.

<https://www.mondriaanfonds.nl/aanvraag/pair-landscape-labs-i-s-m-sign-groningen-voor-kunstenars/>

Van april/juni gaat De Onkruidenier het plantendistrict van het Suikerunie terrein onderzoeken.

In het kader van de activiteiten op het Suikerunie terrein zijn er ook enkele bijeenkomsten geweest met de nieuwe initiatieven en de verhuurders Ploeg ID 3. Plan was om met de initiatieven een cooperatie op te richten om bv. moeilijke juridische en andere kwesties het hoofd te bieden zoals vergunningen, onderhandelingen met gemeente, infrastructuur van het terrein. Interessant om even kennis te maken met diverse betrokkenen omdat SIGN vaker wil programmeren op het Suikerunieterrein en de PAIR.

- Bijeenkomst over 'Het nieuwe CKV' woensdag 26 oktober 2016, locatie Academie Minerva, Praediniussingel. De kunsteducatie-instellingen in K&C Drenthe, VRIJDAG Groningen, Keunswewrk Friesland en de Master Kunsteducatie Hanzehogeschool & NHL organiseerden een studiemiddag over het nieuwe CKV Havo/VWO met diverse ronde tafelgesprekken. SIGN werd hiervoor door Vrijdag uitgenodigd om over enkele van onze cultuur educatie projecten als 'best practice' voorbeeld te vertellen. Ons projecten diende als katalysator om de gesprekken op gang te krijgen. Er waren zo'n 40-tal docenten & educatie medewerkers aanwezig uit Drenthe, Friesland en Groningen bij ons ronde tafel gesprek. We merken dat dat van invloed is.

-Een prettige samenwerking is er telkens met Academie Minerva, zowel autonome afdeling als docentenopleiding zo ook met het lectoraat Image in Context en het Frank Mohr Instituut.

-Marie-Jeanne Ameln is sinds augustus 2016 bestuurslid van Media Art Festival Friesland

-Oktober 2016 is o.a. Sign is gevraagd door de Gerrit van Houten stichting (Franck Smit) & i.s.m. Academie Minerva (Leo Delfgaauw) om een kunstenaar voor te dragen voor de Gerrit van Houtenprijs 2016. Sign nomineerde Mari Stoel. Mari Stoel heeft de prijs van 5000,- ook gewonnen (23-3-2017)

-December 2016 eerste bijeenkomst om een kunstroute in het oostelijke gedeelte van de stad Groningen te organiseren. Initiatief: Ron Glasbeek en Maria Kojck. Deelnemers: Galerie with tsjalling, Vrijdag (olv Coen Vunderink), Wout Wensemius, Galerie Unexpected, Moma, CBK, Grid...

Rapportage SIGN, Groningen 2016

Uw kenmerk: 2016-0193.5

Prestatiegegevens:

Totaal: 17 tentoonstellingen, projecten, activiteiten en deelactiviteiten

Waarvan:

In SIGN: 13 projecten waarvan een aantal uit meerdere activiteiten bestonden

Activiteiten: 16

Op locatie: 4

Samenwerkingen: 13

Projecten internationaal karakter: 7

Studenten deel project: 3

Stagiaires: 6

Kunstenaars: 140

Projecten met nieuw geïnitieerde werken: 8

Optredens, dj, bandjes: 20

Mede-curatoren: 5

Ontwerpers: 14

Educatieve activiteiten:

groepen 18+: 18 x (studenten diverse kunstopleidingen KCM Kunstgeschiedenis, Academie Minerva, MBO KTM)

Groepen 18-: 6 groepen basis/ voortgezet onderwijs

Lezingen: 6

Eigen lezingen/ pannel discussie: 1

Workshops: 2

Publiek

In SIGN: 5902

Op locatie: 1900 incl. voorbijgangers. Er zijn activiteiten geweest in de openbare ruimte maar ook bij De Nacht van Kunst en Wetenschap. Publieksaantal op locatie is lager dit jaar. Dit omdat we niet meededen aan festivals en manifestaties.

ACTIVITEITEN

1. TACTILE CINEMA

Super 8 & 16 mm. films

In SIGN: Zaterdag 9 januari om 20.00 uur

Recente films van de Filmwerkplaats Rotterdam

Filmmakers:

Esther Urlus, Lichun Tseng, Klara Ravat, Marcy Saude, Daan van Bakker, Nan Wang, Florian Cramer, Juul van der Laan, Judith van der Made, Bernardo Zanotta.

+ film-installatie 'Jianjian' door Linchun Tseng

++ performance 'Waste' door Nan Wang

SIGN presenteert met dit filmprogramma recente producties van kunstenaars/filmmakers van het analoge film collectief **WORM Filmwerkplaats**, een lab door kunstenaars gerund, aan de Witte de Withstraat Rotterdam.

Filmwerkplaats houdt zich bezig met film als artistiek medium. De meeste films uit het programma zijn geheel opgenomen, handgemaakt en ge-edit op 16mm of Super 8 formaat door de kunstenaars zelf. Zij reflecteren daarbij op het begrip film als een fysiek medium. Van found-footage, toevallige fictie tot episodes van ingebeeldde nostalgie, de vertellingen kunnen op vele manieren gezien en ervaren worden. De gemeenschappelijke basis van de makers is de werkruimte waar de films geproduceerd zijn. In deze context wordt film onderzocht als een tactiel materiaal en de grenzen van zijn mogelijkheden worden uitgedaagd, door chemische manipulatie, printen en her-printen, effecten in de camera of soms door direct behandeling van het materiaal.

Tactile Cinema is een samenwerking met Filmwerkplaats Rotterdam en SIGN

filmwerkplaats.org vimeo.com/filmwerkplaats

Publieksaantal: 50 personen

Tijdens de Eurosonic/ Noorderslag 2 events in SIGN:

1. 'Noise, Soup & Knowledge' i.s.m. Academie Popcultuur, Leeuwarden

2. 'Wham Wham Subbacultcha DAYPARTY!' i.s.m. Subbacultcha! & Wham Wham Records.

Voor deze 2 druk bezochte activiteiten in SIGN worden er speciaal 'Muurfriezen' gemaakt door kunstenaars:

Thijs Fransen, Rowan van As, Mike Moonen, Frank Koolen, Vincent Bijleveld.

Muurfriezen houdt in: Een lange fries van muurtekeningen, schilderijen, reliëfs, objecten ed. direct op de muur of op papier of in de vorm van collages in een lange 'strook' langs de bovenkant van de muren van SIGN die thematisch verband houden met het muziek & populaire cultuur gebeuren.

Omdat bij de 2 genoemde activiteiten het altijd vol publiek staat zijn de muurfriezen op deze manier goed te zichtbaar (ipv. werk op ooghoogte).

Werkperiode Muurfriezen: 4 t/m 13 januari 2016.

2. Vrijdag15 januari 2016: 'Noise, Soup & Knowledge' in SIGN van 16.00 -20.30 uur

NS&K is een leerschool voor studenten/stagiaires van Academie Popcultuur, Leeuwarden. Ieder jaar is een groep van 3 à 4 talentvolle studenten verantwoordelijk voor de programmering van die dag in SIGN.

De 3 onderdelen (muziek, eten en kennis & kunst) moeten inhoudelijk, thematisch verband hebben. Vanaf begin november vinden de voorbereidingen en besprekingen hieromtrent plaats. Dit is een initiatief van Jan Pier Brands voormalig docent Academie Popcultuur, thans directeur van Neushoorn (nieuw podium Leeuwarden).

Dit jaar heeft Anne Karen de Boer tutor van Ac. Popcultuur de organisatie mede op zich genomen.

Stagiaires:

Luc Le Loup, Thomas Peschar, Mirthe van Hengel, Sjoerd van Schagen.

Programma

Host: Lennart Boonstra

Spreker: Pernilla Ellens van Onomatopee, Eindhoven Licht als co-curator en producent van het boek 'Can You Hear Me?' Music Labels by Visual Artists' van Francesco Spaminato toe hoe de moderne kunstenaar als veelzijdig maker de kunstwereld uitdaagt.

Spreker: Marko de Pender

Cultureel ondernemer, oprichter van Stichting Bassculture Amsterdam

'Wat is de kracht van DIT benadering versus DIY bij het ontwikkelen van creatieve producties'. Stichting Bassculture Amsterdam is een onafhankelijke non-profit organisatie die streeft naar culturele diversiteit door het programmeren en

ontwikkelen van evenementen, kunstmanifestaties en creatieve concepten.

Muziek: Kissing Jane, Miniflower, Haas, Rollan, We All Think We're Mephisto, Null Wave

Clips/Films: Tim Zweistra, Michel Kasper, Daan Bandringa, Menno Boersma, Berend Versteeg

Fotografie: Loes Gorseling: Picture Perfect is opgezet door fotografe Loes Gorseling en focust op het onrealistische schoonheidsideaal dat door de media wordt neergezet. Middels een interactieve performance toont de kunstenaar hoe men er volgens de standaard van nu uit zou zien.

Geluidskunst: Mark Buitenwerf: Mediakunstenaar Mark Buitenwerf maakte de geluidsinstallatie 'Licht Ritmiek' waarin het publiek de rol aanneemt van lichtcomponist. Door het licht te manipuleren creëert de lichtcomponist intense en complexe ritmes.

Live radio: Zomaar Radio Maud van Maarseveen. Een jong, experimenteel en freeform internet-radiostation uit Groningen met een focus op ontdekken, cultuur en experiment. Deze middag presenteerde het station live vanuit SIGN..

Muurfriezen

Thijs Franssen, Rowan van As, Mike Moonen, Frank Koolen, Vincent Bijleveld

Publieksaantal: 180

3. Zaterdag 16 januari van 13.00-18.00 uur: Wham Wham Subbacultcha DAYPARTY!

i.s.m. Subbacultcha! & Wham Wham Records. Met bandjes, kunst & gratis Warsteiner till it's up!

Subbacultcha <http://subbacultcha.nl/> is een initiatief uit Amsterdam dat wordt gerund door Bas Morsch & Leon Cahen. Subbacultcha richt op niet mainstream popmuziek en kunst. Zij programmeren beide op diverse plekken in NL en België. Tevens oprichters van We Are Public.

Wham wham is het platenlabel van Jan-Pier Brands.

Line-up bands: Bounty Island, Bird on the Wire, Pink Street Boys, Princess Century, Yung, Idiott Smith

Yuko Yuko, Bonne Aparte.

Live radio: Zomaar Radio, Maud van Maarseveen

Muurfriezen: Thijs Franssen, Rowan van Es, Mike Moonen, Frank Koolen, Vincent Bijleveld.

PR:

<http://3voor12.vpro.nl/nieuws/2016/eurosonic-noorderslag/Subbacultcha-op-vingers-getikt-voor-boeken-Amerikaanse-artiesten.html>

<http://3voor12.vpro.nl/lokaal/groningen/recensie/2016/januari/noise-soup-knowledge-galerie-sign.html>

<http://3voor12.vpro.nl/lokaal/groningen/recensie/2016/januari/Subbacultcha-Day-Party.html#gallery-close>

Publieksaantal:

ca. 450 totaal

4. HOUD MOED 13 januari t/m 21 februari 2016

Frank Koolen, Thijs Franssen, Rowan van As, Mike Moonen, Vincent Bijleveld

In 2014 ontmoetten Thijs Franssen, Mike Moonen, Vincent Bijleveld, Rowan van As en Frank Koolen elkaar voor het eerst in het kader van de **Leerling/Meester** tentoonstelling van Kunstpodium T in Tilburg. Als start voor hun samenwerking besloten ze samen dingen te beleven. Door samen op pad te gaan en ervaringen te delen creëerden ze een gezamenlijke geschiedenis. Ze gingen op pad en dat pad werd een platform voor ervaring, gesprek, reflectie, gedoe, nieuwe ideeën, misverstanden en oplossingen. Deze werkwijze, met de tentoonstelling *Lekker Bezig* tot gevolg, bleek voor alle partijen een goede basis voor verdere samenwerking. In B32 in Maastricht maakten ze datzelfde jaar de dynamische totaalinstallatie *Altijd Wat*. *Houd Moed* vormt deel drie in een reeks die nog geen einde kent.

Voor beide presentaties **Muurfriezen & Expositie** werden ter plekke nieuwe werken gemaakt in SIGN.

Met 2 werkperiodes vooraf.

1. De opmaat van **HOUD MOED** werd aldus gevormd door de **Muurfriezen**, speciaal gemaakt door genoemde kunstenaars voor 2 activiteiten in SIGN in het kader van Eurosonic/ Noorderslag:

-**Soup, Noise & Knowledge** op vrijdag 15 januari.

-**Subbacultcha! Wham wham DAYPARTY** op zaterdag 16 januari.

Muurfriezen zijn tekeningen, schilderijen, reliëfs direct op de muur of op papier langs de bovenkant van de wanden van SIGN, boven het publiek. Ze vormen een goede match tussen jonge beeldende kunst en de niet mainstream popmuziek.

Werkperiode Muurfriezen: 5 januari t/m 13 januari 2016

2. Voor de **Expositie HOUD MOED** van 24 januari t/m 21 februari werden de **Muurfriezen** verder uitgebouwd en aangevuld tot een volledige presentatie, waarbij alle disciplines mogelijk zijn en de ruimte van SIGN volledig benut werd. Thijs Franssen, Mike Moonen, Vincent Bijleveld, Rowan van As en Frank Koolen reageerden op de plek en op elkaars werk.

Opening van de expositie Houd Moed was zondag 24 januari om 16.00 uur

De vloer werd bedekt met blauw tapijt, van iedere kunstenaar werd een ruimtelijke opstelling gemaakt; als een soort kijkshop concept. Een personificatie van ieder. Beneden waren 9 sokkels met kleinere beeldjes.

Het betrof nieuwe werken in situ met o.a. installaties, video's, kinetische objecten in combinatie met nieuwe media. Zelf zeggen zij over het project en hun groep: *“Door gezamenlijke inspanning, associatie en improvisatie kwam Houd Moed tot stand; als een verhalende voorstelling van mensen, mythologische figuren/dieren binnen een duidelijk kader; een verhaal van een gezamenlijk avontuur; ontbering, samenwerking, verlies en winst. Een avontuur van vallen en opstaan. Een letterlijke en figuurlijke zoektocht naar nieuwe vormen en ideeën. Bovenal is Houd Moed een tentoonstelling over de mythe van het kunstenaarschap, het gewicht van de kunstgeschiedenis, de urgentie van samenwerking en de noodzaak van experiment”*
Werkperiode 'Expositie': 17 januari t/m 23 januari 2016.

PR:

<http://www.mondriaanfonds.nl/gehonoreerd/houd-moed-sign/>

<http://www.gezinsbode.nl/nieuws/59448/tentoonstelling-houd-moed-bij-sign-in-groningen/>

Publieksaantal: 489

5. OMG: Osmosis Methods Groningen **29 februari t/m 23 maart 2016**

Work in progress door **Salim Bayri, Lee McDonald, Hendrik Hantchel, Kimball Holth, Romy Joya Kuldip Singh, Hannes Andersson.**

Osmosis Methods Groningen was een anti-disciplinair artistiek onderzoek in de vorm van een 3-weekse 'snelkookpan', die zes, zich onderscheidende, jonge stemmen assimileerde. Zij deden in deze werkperiode een gezamenlijke inspanning om de esthetica uiteen te laten vallen.

Een 6-tal Frank Mohr studenten hebben vanaf **29 februari** SIGN in bezit genomen en overspoelden de ruimte met hun experimenten.

Men kon het wordingsproces dagelijks bekijken in SIGN of op het blog van de website of op speciale FB account.

FB: <https://www.facebook.com/OMG-osmosis-methods-groningen-1572295469761024/?pnref=story>

Zondag 20 maart was vanaf 17.00 uur inloop met GRAND OPENING om 19.00 uur. Het was volbracht! Na 3 weken is het proces van de 'work in progress' van *Salim Bayri, Lee McDonald, Hendrik Hantchel, Kimball Holth, Romy Joya Kuldip Singh, Hannes Andersson* voltooid.

Resultaten: Er was een levensgrote doner kebab, een vredelievende schietende tank, een braindrain naar de maan, een boot in het kanaal die zich voortstuwt door geluid, er was live streaming, een ontplofte douchecabine en een de luchtige onderwereld in de kelder. Men kon zijn/haar concentratie laten stimuleren/verbeteren met EATDCS 'electro alchemic transcranial direct current stimulator' door een kraantjespot.

In een game bestrijden de tank en de sense surround wasmachine elkaar over het bestaan van ballonnen. En muurschilderingen en tekeningen waren een belangrijke trait d'union tussen alle onderdelen.

Het project was daarna nog te zien t/m 23 maart te zien op ma, di, wo. van 12 tot 17 uur

PR:

<http://portal.academieminerva.nl/>

<https://www.behance.net/gallery/34735709/-OMG-Residency-Sign-Groningen>

<http://fmi.academieminerva.nl/media/18322>

<http://fmi.academieminerva.nl/media/17951>

<http://bkv.academieminerva.nl/media/18036>

<https://vimeo.com/159642700>

showcase minerva eindbespreking <http://fmi.academieminerva.nl/media/19123>

Publieksaantal: 550

6. 31 maart t/m 23 april 2016

'In Praise Of Shadows' door iii

Presentaties in SIGN, Academie Minerva, De GYM & openbare ruimte.

Met: Jonathan Reus, Jeroen Uyttendaele, Wen Chin Fu, Dieter Vandoren, Dewi de Vree, Patrizia Ruthensteiner, Mariska de Groot, Yolanda Uriz, Matteo Marangoni.

iii (*instrument inventors initiative*) is een internationaal kunstenaars platform en maakt, presenteert en promoot radicaal interdisciplinair werk dat de grenzen van muziek, beeldende kunst, theater en mediaontwerp overschrijdt.

Met het ontwikkelen van nieuwe instrumenten en vernieuwende presentatievormen die de vier dimensies van beeld, geluid, ruimte en lichaam verbinden streeft iii naar unieke ervaringen waarbij het publiek vaak actief deelneemt.

Het werk van iii heeft een link met techniek, zowel analoog als nieuwe media, alsook een verbinding naar het eigen menselijke lichaam, waarbij vaak teruggegrepen wordt naar vroege elektronische technieken vertaald naar het heden.

“In Praise of Shadows” heeft als inspiratiebron het klassieke essay van *Junichiro Tanizaki* over Japanse esthetiek, en

biedt een origineel vertrekpunt dat ons uitnodigt om de relatie tussen de nieuwe technologieën en de menselijke zintuigen te overwegen.

Junichiro Tanizaki beschrijft niet alleen esthetiek waarbij hij zich concentreert op de schoonheid van het donker en de schaduw in de Japanse traditie, maar ook pleit hij ervoor om nieuwe technologieën te combineren met oude materialen en gewoontes. De werken van iii volgen een soortgelijke aanpak. Een zorgvuldige selectie van materialen, eenvoudige vormen en persoonlijke combinaties van nieuwe en oude technologieën nodigen uit om de zintuigen open te stellen, om ruimte te creëren met onze lichamen en deze actief te verkennen.

Nieuwe werken bij 'In Praise of Shadows' o..a. werk in openbare ruimte en werken in situ zoals installaties, composities, improvisaties...zoals *'Baltic Botwalk'* van Dewi de Vree, Patrizia Ruthensteiner, *Fire ships* van Matteo Marangoni. Performance *Telco Remains of the Pianist's Touch* met dansers *Jasmine Ellis & Evandro Pedroni* op nieuw *'conductive furniture'* van Jonathan Reus.

Radiesthetic Workshop: prachtige resultaten van 14 deelnemers (namen zie onderdeel)

'In Praise of Shadows' bestond uit 4 onderdelen:

I: 31 maart & 1 april: Radiesthetic workshop i.s.m. *Academie Minerva* door **Dewi de Vree & Patrizia Ruthensteiner**. Maken van antennekostuums, het ontwikkelen van performances met in- & outdoor tests door studenten van Academie Minerva en Frank Mohr Mad tech. Deze werden later ook getoond in SIGN bij de expositie t/m 23 april.

Voor deze workshop werden er afspraken gemaakt met: Robin Punt (teamleider Academie Minerva & Frank Mohr Instituut, Groningen), Hanneke Brier (bachelor minor digital arts, Academie Minerva) & Jan Klug (kerndocent 2^e fase FMI Mad-tech).

De workshop Radiesthetic was zeer geschikt voor studenten bachelor 3^e jaars Academie Minerva en 1^e jaars FMI Mad tech en hebben plaatsgevonden in de centrale hal Academie Minerva, locatie Zuiderdiep.

Afgesproken is dat we de kosten delen voor gastdocentschap. Verder in 'natura': de grote hal van Minerva, techniek en praktische zaken. Naast bijdrage van Minerva hebben SIGN en Dewi de Vree & Patrizia Ruthensteiner diverse gereedschappen, (bouw) materialen, natuurlijke materialen geleverd.

Ook de workshopdeelnemers hadden eigen spullen mee genomen.

Opzet workshop was: Maximaal aantal van 15 studenten (er waren 14), ieder soldeerde zijn eigen versterkertje, daarna werd er in duo samen gewerkt aan 1 antenne kostuum. Elke kostuum kreeg 2 versterkers (stereo geluid). In duo's was er een verkenningstocht in en rondom de school, op zoek naar interessante signalen en geluiden. Mini-choreografiën werden er zo gemaakt op zelf uitgezochte interessante plekken. Ook werd aandacht gegeven aan de vraag 'wat kan een podium zijn?' Op deze manier kreeg elk kostuum meer aandacht en kwaliteit, ook dscuseerden de studenten met elkaar over het ontwerp en constructie technieken en gaven elkaar feedback tijdens maken van de compositie / choreografie. Ook kon één persoon de rol van performer hebben en de ander de choreograaf. Uiteindelijk zijn er 6 antenne kostuums gemaakt.

Op de opening 3 april 16.00 uur in SIGN: hebben de studenten hun kostuums gepresenteerd in een optocht rondom SIGN, dwz. antenne kostuum met geluiden die te horen waren met koptelefoon, of via draagbaar versterkertje.

Bezoekers konden de kostuums ook uitproberen. Ook tijdens de expositie.

Na afloop van de expositie konden de studenten de kostuums mee naar huis nemen.

Naar ons idee was iedereen zeer enthousiast over de resultaten.

Volgende studenten deden mee:

Frank Mohr Institute, Mad Tech 2^e fase (post)

Ilse de Jong, Romy Joya Kuldip Singh, Hendrik Hantchel, Hannes Andersson, Lee McDonald, Salim Bayri Manuel Hernandez. Dragan Glamović, Madeeha Lamoreaux K Han

Minerva Art Academy minor digital art Bachelor:

Arash Azad Khalatbari, Anneloes de Lange, Laura Lopez Gomez, Anna Smetanenko, Ylse Wierda

Data workshop: donderdag 31 maart en vrijdag 1 april: 6 uur per dag

Deelnemers: 14 personen

Locatie: Academie Minerva, Zuiderdiep 158, Groningen

II: 2 april: in *De GYM* werd: **No Patent Pending #21** uitgevoerd, een performance avond uit een reeks van nomadische performances, waarbij de focus ligt op het integreren van beeld, geluid, ruimte en het lichaam.

Gekozen is voor de gestripte, hoge donkere ruimte bovenin De Gym, nachtpodium voor hedendaagse kunst, een partner waar SIGN vaker mee samenwerkt.

Gepresenteerd werd:

-Lampyridea van **Matteo Marangoni & Dieter Vandoren**; De Lampyridae, de naam is ontleend aan de wetenschappelijk benaming van de familie van de vuurvliegen, zijn kleine draagbare apparaten die onderling communiceren binnen een lokaal gebied door licht- en geluidssignalen uit te wisselen. Het is een audiovisuele performance waarbij de apparaten werden uitgereikt aan het publiek. Mensen uit het publiek dienen als dragers van de

autonome objecten en dragen daarmee bij aan het ontstaan van zwermachtig gedrag terwijl de apparaten met elkaar communiceren in de ruimte.

-*Transistory Presences* door **Yolanda Uriz**; presenteert een ontmoeting tussen geur, geluid en kortstondige silhouetten, waar aromatische, dansende rook de vibrerende beweging van binnenkomend geluid onthult. Beweeglijke spiralen en semi-onregelmatige vormen worden gebeeldhouwd in de verlichte dampen van wierook, stil en in beweging gezet door een trillend luidsprekermembraan met tussenpozen verlicht door licht dat reageert op de dynamiek van het binnenkomende geluid.

-*Nibiru van Mariska de Groot* is een analoge, mechanisch performatieve installatie die licht en geluidspatronen opwekt, geïnspireerd op het mogelijke bestaan van een 9^e planeet Nibiru. Niemand heeft tot dusver Nibiru ontdekt, die eens in de 3000 jaar aan ons zonnestelsel zou verschijnen. Tijdens de performance tracht De Groot dit te verbeelden door a.h.w. de omtrek van Nibiru af te tasten met een simpel, onstabiel, handgemaakt 'scratch' apparaat, met daaraan gekoppeld een opstelling van gewichten, geluids- en beeld apparatuur. Eenvoudige ritmische lichaamsbewegingen activeren de piepende pendulum tekenmachine, de naald daarvan wordt op een met inkt zwart gemaakte glasplaat gezet, de krassen daarin leveren uiteindelijke complexe mathematische monumentale projecties op inclusief geluid. Geluid door frictie wordt versterkt en geluidspatronen worden opgewekt doorat licht sensoren de steeds veranderende projecties van geometrische afbeeldingen en lijnen scannen welke vervolgens omgezet worden in bijpassend geluid. De licht en geluidspatronen verwijzen naar positie van de planeten en het heelal.

Tijd & locatie: Aanvang 20.00 uur in De GYM, Oosterstraat 13, Groningen

Publiek: 65 personen

III: 3 t/m 23 april in SIGN: "In Praise of Shadows", een tentoonstelling met performances, installaties, kostuums, video's.

Getoond werd:

-*Telco Remains of the Pianist's Touch* nieuw werk van **Jonathan Reus**. Dit is een fantasie stroomgeleidend hypermeubel ('conductive furniture'), dat de zintuigen prikkelt en de verbeelding verlevendigt. Door lichamelijke contacten met het meubel (de platen) en lichaam onderling onstond in feite een circuit wat het geluid kon beïnvloeden. De installatie bestond uit geluid, grote lichaams elektrodes, elektrostatische velden en feedback loops voor twee of meer mensen zodat intra body signaal overdracht mogelijk wordt.

Het publiek kon ook zelf actief de installatie verkennen en daarmee spelen.

Dewi de Vree & Patrizia Ruthensteiner, 'Baltic Botwalk '

In de kelder van SIGN hebben Dewi de Vree & Patrizia Ruthensteiner een nieuwe versie van *Magnoceptica* gecreëerd, een soort natuurlijke habitat, getiteld "Baltic Bogwalk". Deze bestond uit filmopnames van een 24-uurs performance die de Vree en Ruthensteiner onlangs hadden uitgevoerd in een stuk natuur in Estland: The Menikunno Raaba Bog. Parallel daaraan hebben ze in SIGN een echte fysieke Groningse versie gemaakt met stukken plaatstelijke natuur en geluid.

In de film waren de Vree en Ruthensteiner te zien in prachtige antennekostuums; in de hoge grassen en rietlanden van Raaba Bog hadden ze antennes gepoot; met hun antennekostuums vingden ze elektromagnetische velden en geluiden op uit de omgeving; stemmen, soundscapes, ruis waren hoorbaar. Het leek op een soort eenwording met de natuur en kosmos.

Twee weken hebben de Vree en Ruthensteiner bij ons geresideerd en intensief gewerkt; aarde, stukken natuur, takken, steiger materiaal, grassen, stenen, mossen etc. hebben zij verslept naar de kelderruimte in SIGN. (Ze mochten gebruik maken van ons busje). Zo ook vergane soms roestige voorwerpen van oude schepen zoals patrijspoorten, gereedschappen, touwen; deze werden functioneel verwerkt in de installatie, zonder nostalgisch effect. Actieve dunne spriet antennes werden geïntegreerd in de lange grassen en leken ahw ingeplugd in de natuur. Ook leek de vegetatie overeenkomsten te vertonen met de natuur in de film en bevond zich ook bijna in hetzelfde stadium van het jaargetijde (vroeg lente).

De 2 groot geprojecteerde film beelden van Estland met geluid vielen samen met deze installatie.

In plaats van live performance van Dewi de Vree en Patrizia Ruthensteiner was er op de opening de presentatie van de resultaten van de *Radiesthetic* workshop te zien. De studenten van Academie Minerva en FMI Mad tech trokken de kostuums aan en liepen in optocht over straat en maakten een kleine ronde nabij SIGN. De kostuums verenigen geluid, techniek, performance en sculptuur in zich.

-*City Sondols* gebruikmakend van echo-locatie technieken en feedback werden er door **Matteo Marangoni** auditieve impressies van plekken gegenereerd en overgebracht.

Marangoni is hier 12 & 13 februari jl. geweest om te experimenteren voor zijn *City Sondols*, Groningen.

Hij heeft de akoestiek van de stedelijke ruimte onderzocht bij het stationsgebied en het Groninger Museum.

City Sondols in Groningen bestond uit *Fire-Ships*: m.b.v. gevouwen papieren bootjes en vuurwerk werd de postmodernistische locatie van het Groninger Museum akoestisch geactiveerd en met het geluid ruimtelijk verkend.

We hebben hiervoor aan Andreas Bluhm gevraagd of Marangoni 2 dagen met kano/ en ponton op het water bij de inhammen van het Groninger Museum opnames mocht maken van ontploffend (licht) vuurwerk. Dat was prima,

beveiligers werden even ingelicht. De opnames werden vastgelegd met geluidsapparatuur en camera door de kunstenaar zelf, geassisteerd door Mariska de Groot. Gebaseerd op de weerklink werden 4 video's ter plekke gemaakt en later getoond SIGN in de expositie In Praise of Shadows.

-Vier video's:

1. *Ground* van **Dewi de Vree & Jeroen Uyttendaele** toonde een audiovisuele performance waarbij grafiet tekeningen gebruikt worden als controle interface voor verschillende elektronische instrumenten.
2. *OHHO* van **Wen Chin Fu** is een instrument die de fysieke bewegingen aftast en zoekt naar een intiem contact met geluid. Het menselijk lichaam wordt gebruikt als deel van een snaarinstrument.
3. *Shadow Puppet?* van **Mariska de Groot & Dieter Vandoren** presenteerde een interactie van een fysieke performance en analoge machinerie die een overweldigend spel van licht, schaduw en ruw optisch geluid opwekt.
4. *Quiet before the storm* van **Matteo Marangoni** is een installatie bestaande uit een verzameling roterende rubberen banden gespannen op houten kruizen waarbij hoorbare frequenties en infra geluid door de ruimte verplaatst worden en bij de ontvanger een bijzondere rituele ervaring bewerkstelligd.

-Boekpresentatie: No Patent Pending, self-made performative & Minikit Ground en tekst Charlotte Farrell: 'When The Darkness of the Room Melts on Your Tongue'.

IV: OPENING 3 april in SIGN om 16.00 uur met 3 activiteiten:

1. Openingsperformance *Telco Remains of the Pianist's Touch* met dansers *Jasmine Ellis & Evandro Pedroni* op nieuw 'conductive furniture' van **Jonathan Reus**.

Speciaal voor de openingsperformance hebben we contact gezocht met Kirsten Krans van het Groninger dansgezelschap Random Collission ivm. de openingsperformance *Telco Remains of ...* van kunstenaar Jonathan Reus die op zondag 3 april plaatsvond in SIGN. Jonathan Reus had hiervoor 2 professionele dansers nodig om een performance te laten uitvoeren op zijn *conductive furniture*.

Kirsten Krans bracht ons in contact met met Edan Gorlicki (Choreographer / Teacher / Movement research artist) die in die periode ook met zijn gezelschap in het Grand Theatre voorstellingen had: *09/04/2016: The Players (World Premiere) @ Grand Theatre Groningen / NL* en *10/04/2016: The Players @ Grand Theatre Groningen / NL*. Gorlicki verwees ons door naar 2 van zijn dansers: Jasmine Ellis & Evandro Pedroni.

Jonathan Reus was tijdens de opbouwdagen vanaf 25 maart in Groningen en had ca. 1 a 2 dagen nodig om in te richten en om samen met de dansers Jasmine Ellis & Evandro Pedroni de performance te ontwikkelen. De dansers waren op elkaar ingespeeld en er was ook zeker sprake van improvisatie. Praktisch gezien dienden de dansers zich te begeven op 2 vloerplaten (van 70 x 140 per stuk) om daarna met elkaar contact te maken en zo geluiden te produceren via elektrostatische velden en feedback loops. Deze installatie stond in de achterste ruimte van SIGN opgesteld; de muren waren hiervoor zwart geverfd en verder was de ruimte verduisterd met zwart theaterdoek. De minimalistische opstelling van hangende actieve speakers en spot op de platen leek al spannend. De platen waren verbonden met een computer; Reus had het programma voor geluid uiteraard zelf geschreven.

Ondanks het drukke schema van de dansers hebben ze tijd kunnen vinden om de performance te oefenen en uit te voeren. Aldus dank aan **Random Collision & Jasmine Ellis & Evandro Pedroni** en **Edan Gorlicki** !

2. Kleine Sondols met het publiek door **Matteo Marangoni** bestond uit het vouwen van papieren bootjes en ze daarna te voorzien met licht voorwerk (rotjes, lonten ed.) De Sondols waren geïnspireerd op het verhaal van de Vandalen, een Oost Germaase stam die olv koning Genserik 429 n Chr. Afrika binnen trok (lees: plunderde). Daar ontstond een conflict met de Romeinen. Als tactiek hebben de Vandalen brandende schepen de Middellandse zee opgestuurd om de Romeinen te bestrijden. Wat lukte. Het woord vandalisme komt van die stam vandaan. Gezamenlijk heeft het publiek hun fireships in het kanaal voor SIGN te water gelaten en afgestoken. Er ontstonden wel mooie akoestische soundscapes.

3. De presentatie van de resultaten van de **Radiesthetic workshop** onder begeleiding van Dewi de Vree en Patrizia Ruthensteiner De studenten van Academie Minerva en FMI Mad tech trokken de kostuums aan en liepen in optocht over straat en maakten een kleine ronde nabij SIGN. De kostuums verenigen geluid, techniek, performance en sculptuur in zich.

Publieksaantal totaal 580

Opening 3 april: 100

Daarna: 480

PR:

iii in praise of shadows: gezinsbode 24/3

pr via minerva , GYM, kunstspot

<http://heyevent.com/event/pkxzw7nhg5wwa/sign-in-de-gym-no-patent-pending-21-performance-avond-door-iii>

<http://www.nederland-nieuws.nl/artikel/3852043/iii-presenteert-%E2%80%98praise-shadows%E2%80%99-groningen>
radiesthetic workshop
showcase minerva <http://fmi.academieminerva.nl/media/19195>

7. 30 april t/m 29 mei 2016

OUT OF MY HANDS'

Thijs Zweers, Dewi de Vree & Jeroen Uyttendaele, Junyu Chen, Marit Westerhuis, Wouter van Tilborg & Tim Romkes.

Een tentoonstelling in het kader van DRAWING FRONT, een nationale tekeningen manifestatie dat plaats vond in het voorjaar van 2016. Een initiatief van Drawing Centre, Diepenheim waaraan 20 kunstenaarsinitiatieven deelnamen w.o. SIGN.

In de tentoonstelling 'Out Of My Hands' werden verschijningsvormen van tekenen getoond waarbij technologie of nieuwe media een belangrijke rol speelt. De tekening gaat daarbij een relatie aan met een andere discipline (of andersom) en technologie wordt ingezet om een vertaling te bewerkstelligen. Een fysiek of performatief element was vaak onderdeel van het werk. Er werd op zoek gegaan naar een andere esthetische beleving. Binnen de breedte aan variaties wilde SIGN met deze invalshoek een bijdrage leveren aan de discussie wat tekenen definieert.

Nieuw geïnitieerde werken:

- 'A Unique Line' Live streaming performance van Junyu Chen uit Shanghai,
- Tekenmachine & sessies door Marit Westerhuis.

- Vernissage zaterdag 30 april vanaf 17.00 uur was er de live streaming performance 'A Unique Line' van Junyu Chen uit Shanghai, China Webmaster Marcel de Vries heeft de live streaming vanuit Shanghai kunnen regelen; het is net gelukt ondanks Chinese censuur.

Tekenmachine sessies met 20-tal proefpersonen door Marit Westerhuis.

- Finissage vrijdag 27 mei om 20.30 uur met 'Ground', een audiovisuele performance van Dewi de Vree & Jeroen Uyttendaele, waarbij grafiet tekeningen gebruikt worden als controle interface voor verschillende elektronische instrumenten.

Over de werken van deelnemende kunstenaars 'Out Of My Hands':

- **Thijs Zweers** maakt gebruik van digitale beeld bewerking programma's om omgevingen te creëren bedoeld voor een virtueel leven. Uiteindelijk materialiseert hij de schoonheid van de virtuele werkelijkheid en maakt deze concreet en tastbaar in zijn tekeningen.

- Met 'A unique line' maakt **Junyu Chen** een analyse van het tekenen. Zij zoomt in op het gebaar en karakter van een lijn dmv. performance, projectie incl. geluid en de tekeningen zelf.

- **Marit Westerhuis** maakt tekenmachines die intimiteit waarheidsgetrouw preserven in een tekening.

Persoonlijke data worden omgezet in lijnen.

- **Ground** van **Dewi de Vree & Jeroen Uyttendaele** toont een audiovisuele performance waarbij grafiet tekeningen gebruikt worden als controle interface voor verschillende elektronische instrumenten. Al tekenend wordt het geluid beïnvloed.

Wouter van Tilborg & Tim Romkes (RATATA) gebruiken een penplotter als hun tekengereedschap. Ze experimenteren met het karakter van het schrift en het ontwerp, door te variëren met instellingen, onderdelen en door gebruik te maken van verrassingen en afwijkingen.

Publiek:

Opening 30 april: 85 personen

Finissage: 'Ground' 27 mei om 20.30 uur: 30 personen

Totaal: 893

PR:

<http://museumtijdschrift.nl/nieuws/20-kunstenaarsinitiatieven-in-nederland-presenteren-drawing-front/>

<http://metropolism.com/opinion/drawing-front/>

<http://www.gezinsbode.nl/nieuws/61906/out-of-my-hands-bij-sign-in-groningen/>

Drawing Front Magazine

<http://www.drawingfront.nl/sign/>

<http://fmi.academieminerva.nl/media/20137> (marit westerhuis)

<http://www.kunstspot.nl/gallery/out-of-my-hands/>

<http://fmi.academieminerva.nl/>

<http://www.lekkerstappen.nl/groningen/sign/ground-live-door-dewi-de-vree-en-jeroen-uyttendaele?10s2nedfld>

NRC 29 maart 2016 Roderick Nieuwenhuis algemeen

<http://www.nrc.nl/handelsblad/2016/03/29/vele-weken-getekend-1601906>

<http://museumtijdschrift.nl/nieuws/20-kunstenaarsinitiatieven-in-nederland-presenteren-drawing-front/>

8. 4 juni 2016: De Nacht van Kunst en Wetenschap

SIGN presenteerde op de Nacht van Kunst & Wetenschap in het Groninger Museum :

E.E.G. KISS van Karen Lancel & Hermen Maat

Zaterdag 4 juni van 20.00-23.00 uur in de hal van het Groninger Museum.

Met E.E.G.KISS onderzoeken de kunstenaars **Karen Lancel & Hermen Maat** hoe een kus kan worden vertaald naar bio-feedback data. Ze deconstrueren de kus, om zo een nieuwe constructie te maken: een digitaal synthetisch kus ritueel voor een *Wereldwijde Kiss-in*, waar in alle deelnemers voelen, zien, horen aanraken en zo de *gemeenschappelijke kus* ervaren.

Het werd als volgt aangekondigd:

Kan ik jou online kussen?

Kunnen we een kus en haar intimiteit versturen via het net? Kunnen we een kus meten en wat kussers samen voelen?

Willen we onze private kussen bewaren in een database - te gebruiken door anderen?

De kunstenaars zelf zeggen: 'Media breiden ons lichaam grenzeloos uit in ruimte en tijd - maar ze voorkomen dat we elkaar kunnen aanraken. In een poëtische elektronische omgeving voor kussen en meten, voor synchroniseren en versmelten, onderzoeken we een gezamenlijk neuro-feedback systeem voor het netwerken van een kus.

Karen Lancel en Hermen Maat ontwerpen 'ontmoetingsplekken' voor de publieke ruimte. Deze 'ontmoetingsplekken' zijn performances en installaties, die zij ontwerpen als verleidelijke, visuele omgevingen. Elke 'ontmoetingsplek' of *sociaal sculptuur* functioneert als een 'artistiek sociaal lab' waarin het publiek deelneemt als 'co-researcher'.

Publiek: ca. 20 koppels hebben gezoend w.o. de Jakhalzen.

Publieksaantal: ca. 900 Veel toeschouwers

Pr:

Jakhalzen item TV, gezamenlijke pr de nacht van Kunst en Wetenschap

<http://www.groningermuseum.nl/de-nacht-van-kunst-en-wetenschap-2016>

[http://www.denachtvankunstenwetenschap.nl/acts/sign-presenteert-e-e-g-](http://www.denachtvankunstenwetenschap.nl/acts/sign-presenteert-e-e-g-kiss/)

[kiss/http://www.denachtvankunstenwetenschap.nl/acts/sign-presenteert-e-e-g-](http://www.denachtvankunstenwetenschap.nl/acts/sign-presenteert-e-e-g-kiss/)

http://mobile.facebook.com/events/1687528511514736?context={%22ref%22%3A98%2C%22action_history%22%3A%22null%22}&aref=98

<http://www.kunstspot.nl/verhaal/5-tips-voor-de-nacht-van-kunst-wetenschap/>

<https://www.evensi.nl/eeg-kiss-de-nacht-van-kunst-amp-wetenschap-groninger-museum/179293506>

9. SPREAD ZINEFEST

10 t/m 19 juni 2016, een samenwerking tussen De GYM, De Salon en SIGN:

De GYM: Floor van Meeuwen, Lisa van den Berg/ **De Salon:** Ellen de Haan

SIGN: Marie-Jeanne Ameln & Ron Ritzerfeld

Een festival over zelf gepubliceerde (maga)zines en printvormen door kunstenaars & beeldmakers men kon kijken, kopen, zelf zines te maken en verspreiden.

In De GYM: Spread Zinemarkt op 11 & 12 juni a.s.

De Salon en een 20-tal Zinemakers/kunstenaars toonden en verkochten hun zines van 13.00-19.00 uur.

Extra: De Salon verzorgde een 'on the spot Zine' van het geheel.

's Avonds was er diner & feest met muziekacts van o.a. beeldmakers Colombey en Johann Kauth.

Deelnemers Spread Zine market o.a. - *Volkssnakkell, Woof! Dog Eat Cinema Magazine, The Impossible Machine, Hocus Bogus Publishing, Zinedepo, Vector & Golf, Anne Stalinski, Bert Scholten, We Zine Wel, Eduard Bezembinder, Bart Nijstad, Jan Dirk Adams, Niek Pronk, Gijs Deddens, Urtica, Johann Kauth, Bas de Geus & Floor Milou Smit, Simone Floriane, Eirik Rønneberg, Giulia Blasi, Viktor Hachmang, Josine Kamstra, Constantijn Scholten, Wouter Venema, Mara Piccione, Extrapool/kunst.*

Locatie: De Gym & De Salon, Oosterstraat 13, Groningen

Data markt: zaterdag 11 juni & zondag 12 juni van 13.00-19.00 uur

Zaterdag 11 juni vanaf 19.00 uur diner & feest.

Publieksaantal DE GYM: 400 personen

IN SIGN: Spread Zinefest van 10 t/m 19 juni 2016

workshops, lezingen, bibliotheek presentaties.

10 & 11 juni was een ZINE workshops, gratis, voor iedereen m.m.v. Zeepkist Collectief

Allen (nog) studenten Academie Minerva: Joost Wierenga + Yanthe van Nek + Katie Ceekay + Bernardo Zanotta.

Onder het motto werd de workshop als volgt vermeldt :

'Heb je wat te vertellen in tekst en beeld? Laat dan je 'Papieren Stem' zien!

Maak je eigen ZINE en verspreid deze. Zeepkist helpt je verder! '

Workshop van 13.00-19.00 uur

Apparatuur als repro, typemachines, kopieerapparaat, stencilmachine, waren aanwezig.

Men kon evt. eigen materialen meenemen (knipsels, tekeningen, teksten, schetsen, foto's ...)

Bij deze work shop hebben 19 -tal deelnemers nieuwe zines, print uitingen gemaakt.

+ Lunch Vrijdag 10 juni om 13.30 uur met risotto van Bernardo zanotta.

+ Lezingen '*on the soapbox*' was op zondag 12 juni om 15.00 uur door Beatrice Clarke & Daniela Maffeo van Rekult, Amsterdam & 15.30 uur door Freek Lomme van Onomatopee, Eindhoven.

+ Bibliotheek van zines in allerlei vormen.

De Zine exemplaren van de deelnemers aan Spread Zinemarkt werden ook bij SIGN in de bibliotheek gepresenteerd. Zo ook de resultaten van de workshop van Zeepkist en tevens leverden o.a. Onomatopee van Eindhoven en Printroom Rotterdam een aantal interessante bijdragen van Zines aan de bibliotheek.

In SIGN was aandacht voor de 'Papieren Stem'. Wij wilden de diversiteit tonen van vormen waarin deze 'Stem' zich manifesteert. Kennelijk bestaat de behoefte iets kenbaar te maken in deze Zine vorm, in woord en beeld, ook met de intentie om het te verspreiden.

Een Zine is vaak eigenzinnig, vanuit een autonomie ontstaan met een mate van engagement en geeft een manier van leven en persoonlijke kijk op de wereld aan. Soms activistisch en misschien te beschouwen als hedendaagse verzetsdaad tegen mainstream opvattingen.

Het is vooral 'handgemaakt' door kunstenaar/beeldmakers e.a

Verschijningsvormen zijn er legio: pamfletvormen, boekjes, kranten, collages. Mee kan spelen zijn teksten, foto's, montages, strip-cartooneske onderdelen etc.

Kenmerk lijkt ook dat er drang is om te verspreiden en te multiplieren. Plus het idee van een reeks.

en interessante vraag is ook: Wat zijn de strategieën om zines te verspreiden?

BIBLIOTHEEK deelnemers:

(individuen, collectieven als initiatieven met een of meerdere zines)

Rene Alberts, Hannes Bernard, Bezembinder, Joost Bos, Giulia Blasi, Ceekay Katie, Downhill Collective, DichtKunstKrant 2012 t/m 2016, Kazuma Eekman, Arjen van Es, Few, Gyaruboy, Gum collective, Ham Hidden Times, Kim Andre Hagen, Eleni Kamma, Mathieu Keuter, Woodstone Kugelblitz, Zeepkist Collective, Yanthe van Neck, Non-Issue (Bram Nijssen, Maurice Bogaert, Wolf Aartsen), Onomatopee, 23 zines, Freek Lomme, Eindhoven, PRINTROOM, 13 zines Karin de Jong, Rotterdam, Quentin Zero, REKULT, Amsterdam, Beatrice Clarke & Daniela Maffeo, Eirik Rønneberg, Maarten Rots, SKIP Ad, Bert Scholten, Manja van der Storm Spread Zinemarkt, Jeroen Funke, Wobby.club, Rebecca Padgham Firenze, Zuster I, Wezinewel, S.M.A.C. Nia Konstantinova & Michael Verweij, Floor van Meeuwen, Fenna & Bindert DinoZino, Brendan Monroe Islands, Jade Thomson & leerlingen van de Patchingzone, Adrien Tirtieux, Urtica, Vector en Golf, Laureen Langkamp & Floor van Meeuwen...

Locatie: SIGN, Winschoterkade 10, Groningen

10, 11, 12 juni: 13.00-19.00 uur

14 t/m 19 juni: di. t/m za: 12.00-17.00 uur & zo: 14.00-17.00 uur

www.spreadzinefest.nl

info@spreadzinefest.nl

Publiek & cijfers in SIGN:

10 juni lunch: 30 personen

10 juni Workshop: deelname 19 personen

11 juni Workshop: deelname 17 personen

12 juni lezingen: 45 personen

12 juni aansluitend opening : 60 personen / muziek: Lennart Jager

Bezoek periode expositie 11 t/m 19 juni: 450 personen

10. Vrijdag 23 September

MURMUR: SEX & LOVE

Aanvang: 19.00 uur tot 03.00 uur. Entree € 3,-

SEX & LOVE was een conceptuele avond met expositie, stand-up filosofie, debat, performance, muziek, nachtfilms en eten & drinken.

De studentengroep Murmur presenteerde in SIGN hun 1e, pilot event – Filosofie, Kunst & Muziek avond, een event dat opgebouwd is rond het onderwerp Liefde & Seks dat uitgewerkt wordt met verschillende artistieke middelen. Het ving aan met een stand-up filosofie om 19.30 uur van gastspreker **Ronald Hunneman**, professor Filosofie, Rijks Universiteit Groningen, gevolgd door debat, performances, tentoonstelling, muziek, nachtfilms en met eten & drinken.

Georganiseerd in een non-academische setting, streefde dit 1e Murmur event naar het bijeenbrengen van al deze media rondom de kern van dit onderwerp om een ultieme, conceptuele ervaring te creëren.
SEX & LOVE is een samenwerking tussen Murmur, een groep studenten van studie Kunst Cultuur & Media RUG (Rijks Universiteit Groningen) & SIGN.

Alle kunstuitingen zijn in samenspraak met MURMUR samengesteld.

Anne Lamb's voyeuristische video getiteld, *Surrogates* heeft als onderwerp Lamb's ervaringen in verleden en heden met heterosexuele mannen en hun vreemde vaak genegeerde opvattingen aangaande hun uiterlijk en uitgeoefende seksualiteit in relatie tot feminisme en queer theorie (stoming binnen genderstudies)

Liz de la Berg: 'Viva la vulva' film over de diversiteit van de vulva en sociale issues (Willem de Kooning Academie 2016 Rotterdam)

Janis Klimanovs (LV) 'Weathering Love' documentaire-film over een levenslange romance (PZI Rotterdam 2013)

Glenn Da Silva: 'Love assist products' producten om ouderen te assisteren bij hun sexuele activiteiten (Willem de Kooning Academie 2016 Rotterdam)

Henk-Sjoerd Hinrichs een abstracte verbeelding van seks in schilderijen (Academie Minerva Groningen 2016)

Kelly van Binsbergen 06 sex lijn: installatie dat bestaat uit reclame, telefoons, screens met animaties & dialogen tussen klant en dienstverlener (Academie Minerva Groningen 2016)

Victoria Romp: Sexual Being & hairy entrance, installation.

Eva Lansink: 4 erotische sculpturen van keramiek (2012 KABK Den Haag)

Jeroen D. Stout: 'Dinner Date' – video game

Fotografie

Natalia Sliwowska: 'Impregnation'. 'Last two weeks'.

Mila Murdock: 'Time'.

Performances:

Vilius Vaitiekūnas, Oliver Clasper: 'Performance IV' (nieuw werk). Mannelijke of vrouwelijke bezoeker heeft invloed op voortgang van 3 live gespeelde scenes in 3 opeenvolgende stadia: 1 vrouw versiert man. 2 vrouw wordt opdringerig naar man 3. vrouw randt man nagenoeg aan. Afh van m/v bezoeker wordt sexe aangepast in het spel.

Angelo Messies: 'Subscience thinking and the feminine side'. Gender performance over mannelijke en vrouwelijke identiteit. (nieuw werk)

Michiel Westbeek: 'Radiant Colorful Galaxies' – poetry, (nieuw werk)

muziek:

Karl Russell, Jorrit Westerhof, Jerzy Wypych (ambient).

Psychologische test: **Yavor Ivanov**

stand-up filosoof: **Ronald Hünne**

Productie & Organisatie: SIGN, Ron Ritzerfeld & Marie-Jeanne Ameln

Concept & Organization: MURMUR, Nathalia Sliwowska, Klaud Machej, Diana Munteanu, Kleber Noel

Programma: 19:00 deur open

19:30, ruimte voor Stand up philosophy

Ronald Hünne, Professor of Philosophy at University of Groningen,

20:20, ruimte voor

Start discussie+ eten wordt geserveerd

21:00 pauze

21:30 ruimte achter Angelo Messies performance

22:00 ruimte voor Karl Russel music live

22:45 pauze

23:00 ruimte voor Jorrit Westerhof, music live

23:45 pauze

00:00 ruimte voor Poetry performance Michiel Westbeek

00:20 – 03.00 hr, ruimte voor Film screening

Pink Flamingo's 1972 & Rocky Horror Picture Show 1975.

Simultaan: 21:00- 00:00, kelder Vilius Vaitiekūnas performance

19.00-03.00 hr. Yavor Ivanov maker van psychologische test

PR Kunstspot

https://www.youtube.com/watch?v=IJVq_-FKHcE&feature=youtu.be

Publiek: 200

11. 30 september - 23 oktober 2016

REPRISE 'Parrhesia met de kunstenaars Woodstone Kugelblitz, Yuri Veerman, Katja Verheul, DesignArbeid, Gijs de Heij, Eleni Kamma.

Deze Reprise is een vervolg en afsluiting van het project 'Parrhesia, de moed tot waarheid in een transparante samenleving'.

Wat vooraf ging

Van 26 september 2015 t/m 3 januari 2016 heeft het project 'Parrhesia, de moed tot waarheid in een transparante samenleving' plaatsgevonden. Een samenwerking tussen SIGN, het lectoraat Image in Context, en het Werkman jaar 2015. Opzet project was: Voortbordurend op de illegale praktijk van H.N. Werkman en de blauwe schuit wilden wij laten zien hoe hedendaagse kunstenaars tegenwoordig hun stem laten gelden in verschillende media op verschillende manieren. Aandacht lag op de wijze waarop zij hun stem/statement verspreiden en distribueren. Het kan gezien worden als hedendaagse verzetsdaad tegen mainstream opvattingen.

Wat had Werkman als kunstenaar gedaan als hij in de tegenwoordige tijd had geleefd?

'Parrhesia de moed tot ...' bestond uit 3 delen:

Deel 1. Documentatie tentoonstelling van 11 kunstenaars (w.o. 3 duo's) van 19 sept. t/m 7 nov. 2015. Kunstenaars: Woodstone Kugelblitz, Yuri Veerman, Katja Verheul, DesignArbeid, Roel Roscam Abbing, Sulsalsal, Gijs de Heij, Eleni Kamma. In SIGN; met voorbeelden van eerdere werken m.b.t. het begrip Parrehsia. Deel 2. OnderzoeksLAB 24, 25, 26 september 2015 i.s.m. lectoraat Image in Context, Kenniscentrum Kunst & Samenleving, Academie Minerva, Hanzehogeschool Groningen University of Applied Sciences. Het Lab was o.l.v. Anke Coumans & Bibi Straatman met bovengenoemde 11 kunstenaars & 4 jonge theoretici.

Deel 3. Vanaf 7 november t/m 20 december maakten & presenteerden de kunstenaars nieuw werk, eventueel n.a.v. van hun bevindingen bij het LAB. De werken hebben zich op allerlei plekken en manieren gemanifesteerd in een verscheidenheid aan disciplines. In SIGN & elders.

Een presentatie van de resultaten daarvan was van 17 december 2015 t/m 3 januari 2016 jl. in SIGN.

Alle kunstenaars (Woodstone Kugelblitz, Yuri Veerman, Katja Verheul, DesignArbeid, Roel Roscam Abbing, Sulsalsal, Gijs de Heij, Eleni Kamma) hebben nieuw werk gemaakt en/of een aanzet tot een nieuwe ontwikkeling in hun werk. Het project Parrehsia heeft in die zin voldoende opgeleverd, een aantal werken vormen het begin van een nieuwe ontwikkeling.

(zie eventueel verslag 2015) Onderdeel van dit project heeft zich nog uitgestrekt tot en met 2016 tot op heden bij de 'Charming places' van Woodstone Kugelblitz.

De met bouwhekken omheinde charmante plaatsten staan er nog steeds!

Reprise

Het geval was dat de meeste Parrhesia kunstenaars (Woodstone Kugelblitz, Yuri Veerman, Katja Verheul, DesignArbeid, Gijs de Heij, Eleni Kamma) te kennen hebben gegeven dat ze hun ideeën wilden vervolmaken en dat later gezamenlijk wilden presenteren in een reprise van dit project; dat ook zichtbaar moest zijn voor het publiek. Zo vond de Reprise Parrhesia plaats van 30 september - 23 oktober 2016 in SIGN.

REPRISE Parrhèsia

30 september t/m 23 oktober 2016 met Woodstone Kugelblitz, Yuri Veerman, Katja Verheul, DesignArbeid, Gijs de Heij, Eleni Kamma.

OPENING was vrijdag 30 september 17.30 uur met performance 'Vlakland' van Yuri Veerman, en een conference van Charlotte Martin van Woodstone Kugelblitz.

Tegelijk was er een 2e Parrhesia Research lab op **29, 30 september 2016** georganiseerd door Lectoraat Image in Context, Academie Minerva o.l.v. Anke Coumans en Bibi Straatman. Een aantal kunstenaars uit Oeganda, Israël, Iran en Turkije namen hier aan deel. Er was interactie zijn tussen dit research lab en de Reprise kunstenaars. De Turkse kunstenaars Ruchan Sinahoglu, Didem Dayi toonden ook hun werk in SIGN ook in de geest van Parrhesia.

Beschrijving nieuwe werken of praktijken Reprise:

Woodstone Kugelblitz (Charlotte Martin & Teun de Graaf)

Toonden fragmenten van hun boek in wording met de titel:

"Incarnation de l'Incertitude" / "Vormen van Onzekerheid" / "Forms of Incertitude"

Het duo WK is in 2016 een tocht begonnen met paard en wagen door NL. Dit is de derde in een serie reizen, allemaal in zelfgebouwde of gerepareerde vervoersmiddelen die ze Rossinante doopte, naar het paard van Don Quichotte. Tijdens deze reizen ontwikkelen ze een manier van werken waarin zij het oeuvre *meemaken* in plaats van creëren. Hun werk is een uitgebreid onderzoek in het dagelijks leven waarover ze publiceren, in dit geval *"Incarnation de l'Incertitude"*. Tijdens de tocht hielden zij hun logboek bij met teksten, foto's, tekeningen bevindingen.

Een publicatie hiervan zal binnen niet al te lange tijd uitgegeven worden. Bij de tocht en de totstandkoming heeft SIGN mede geïnvesteerd.

In Sign werd een preview gepresenteerd van enkele bladzijden van hun publicatie in de vorm van een beeldverslag: inclusief enkele foto's van de tocht. Publiek kon zich inschrijven voor de publicatie.

Op de opening 30-9 van de Reprise heeft Charlotte Martin een korte lezing gehouden over charme, de unieke imperfectie, de connectie met het dagelijks leven; hun een grondhouding.

Gijs de Heij: 'Model for a politician'

Gijs de Heij is grafisch ontwerper en programmeur van open source software. Hij doet onder meer onderzoek naar de

werking en mogelijkheden van lettertypes. Met zijn werk begeeft hij zich op het grensvlak van politiek, ontwerp en techniek.

Nieuw werk reprise

The Weekly Address (De wekelijkse toespraak): Een model voor een politicus. The Weekly Address gebruikt spraakherkenning en machinaal leren om patronen te analyseren van de manier waarop politici spreken in dit geval: de Heij heeft Speeches van Obama onderzocht op authenticiteit en spontaniteit.

Machinaal leren herkent patronen en produceert betrouwbare en herhaalbare resultaten gebaseerd op een hoeveelheid data; politici construeren patronen door middel van retoriek, vaak hun boodschap herhalend om hun eigen waarheid over te brengen.

Gijs de Heij toont hierbij de rol van taal en beeldprofielen in de politiek en het vermogen daarvan om ons oordeel te beïnvloeden.

Design Arbeid (Barabra Asselbergh & Ruben Abels)

Zoals gezegd heeft Design Arbeid mede naar aanleiding van het Parrhesia project hun *Instituut voor Beeld & Impact* opgericht. Deze is nu verder ontwikkeld, verfijnd en uitgebreid met ook hun nieuwe onderdeel *Timeline Gallery* (uitleg zie hieronder). Een eerste aanzet van het Instituut werd voor het eerst getoond bij Parrhesia deel 3. Met dit project heeft SIGN bijgedragen aan hun idee ontwikkeling en de opzet van het Instituut. Hun missie past bijzonder goed binnen de context van het Parrhesia project.

Over het instituut voor Beeld & Impact :

Het instituut heeft als doel kunstwerken te positioneren binnen een actueel discours. Dit doet ze door inhoudelijk, aan een discours verbonden werken serieel te presenteren en middels media-aandacht aan elkaar te linken. De missie van Beeld & Impact is het plaatsen van kunstwerken in de context van een actueel publiek debat, om vanuit de reflectie die een kunstwerk oproept een ander perspectief te bieden op – en in – het debat.

Naast de oprichting van dit Instituut door DesignArbeid in dec. 2015 heeft Design Arbeid een nieuw onderdeel gelanceerd namelijk hun **Timeline Gallery**.

Timeline Gallery is een nieuwe methode om de ideeën van Instituut voor Beeld & Impact verder uit te dragen, mede geïnstigeerd door SIGN.

Wat is Timeline Gallery?

Timeline Gallery (TG) Is een project in ontwikkeling. Het initiatief tot oprichting van Timeline Gallery ligt bij stichting Design Arbeid. Partijen worden benaderd en in overleg met hun wordt gekeken of zij kunnen bij dragen aan het realiseren van TG.

TG is een podium in ontwikkeling dat op een verfrissende, confronterende en beeldende manier een dialoog start over, of een bijdrage levert aan, een urgente maatschappelijke discussie.

De perspectieven die TG vertolkt zijn die vragen om 'moed', om ze in het licht van het publieke domein te laten verschijnen, onderwerpen die vanuit hun gevoelige aard, of complexiteit, het conflict met het publiek niet uit de weg mogen gaan.

TG plaatst kunstwerken in het publieke domein. En laat werken deel worden van een actueel discours. Dit doet ze door werken te plaatsen binnen een media strategie. Samen met ontwerpers, kunstenaars, media strategen, filosofen en journalisten wordt de strategie ontwikkeld.

Uitgangspunt daarbij is dat het werk in de sociale, regionale of nationale media wordt gepositioneerd.

Missie:

TG heeft als missie het plaatsen van kunstwerken in de context van een actueel publiek debat, om zo vanuit de reflectie die een kunstwerk oproept een ander perspectief te bieden op - en in – het debat.

Naast initiëren van bovenstaande praktijken werden In SIGN 2 werken getoond voor de Parrehsia Reprise.

:Vluchtgeluk & ARTNotAd

:Vluchtgeluk

Het project 'vluchtgeluk' is een participatietraject waarin deelnemers een kunstwerk wordt meegegeven. Het is een A1 print met daarop de meerduidige poëtische tekst:

:*Vluchtgeluk*

Zij sloten hun ogen en zongen het volkslied

Alvorens men de print mocht meenemen werd men eerst gevraagd de tekst met rode stift aan te passen. Vervolgens werd men daarmee op de foto gezet. Hoe de tekst werd aangepast en wat de nieuwe betekenis werd van de print was aan de bezoeker. De bedoeling was dat men reageerde op de inhoud van het oorspronkelijke beeld.

Alle deelnemers kregen de eigen print mee moesten deze wel nummeren (22/100). Door de foto bleef deze tegelijkertijd deel van het geheel, deel van de serie.

Deze serie was nu te zien in SIGN bij de reprise; het gaf een mooi overzicht van de textuele uitingen en hun makers.

ARTNotAd een eerste TLG uiting

Een samenwerking met studenten van de opleiding HKU Kunst & Economie (Utrechtse kunstacademie). Deze studenten zijn een onderzoek vanuit Timeline Gallery gestart met een "dagje" wildplakken en hebben daarvan films gemaakt.

ArtNotAd stelt vragen omtrent het gebruik van de wildplakzuilen. Hoe worden wildplakzuilen gebruikt en waargenomen? De Wildplakzuilen zijn namelijk oorspronkelijk bedoeld als plek voor ideologische en culturele oproepen en uitingen maar worden uiteindelijk beplakt met commerciële boodschappen.

Bij ArtNotAd hebben kunstenaars en ontwerpers een dag lang gewerkt aan een afbeelding, een verhaal, een tekst, op een wildplakzuil.

Hoe lang het werk blijft bestaan is afhankelijk van de andere wildplakkers die feesten en reclame boodschappen aanbrengen op dezelfde zuilen. Wat is de invloed van commercie op het canvas van de stad?

Timeline Gallery onderzoekt hoe kunst en media elkaar kunnen versterken. Op welke manier kan kunst voor meer mensen zichtbaar worden.

In dit project hebben de kunst een 9-tal HKU studenten ervaren hoe het is te werken in de publieke ruimte.

Bedoeling was dat ze hun eigen acties en hun uitingen op de plakzuilen niet via sociale media mochten verspreiden.

Resultaten:

-Een plakzuil stond ten dienst om met de hand geschilderde hashtag instagram boodschappen te verspreiden. Zeer veel reacties kwamen via Instagram terug.

-Een andere plakzuil was voorzien van infogrammen over de verziekte woningmarkt in Amsterdam met hoge prijzen p/m. De studenten kregen veel reacties en opmerkingen tijdens het werkproces. Er ontstonden korte discussies over de huizenmarkt ook positieve opmerkingen over de creaties van de studenten. De uitingen werden wel op blogs of FB geplaatst door voorbijgangers.

Na 24 uur was het weer beplakt met commerciële boodschappen; tot 2 x toe.

-Op een andere plakzuil hadden studenten een autonoom kunstwerk gemaakt; vrolijk gekleurde scheursels, collages van plant-en dierfiguren. Kinderen en de buurtbewoners vonden het tof.

Na 24 uur was ook deze zuil het beplakt met commerciële boodschappen/ posters. De kunstenaars hebben deze weer verwijderd, wat de bewoners een goede actie vonden.

De invloed van commercie is bijzonder dwingend; feit is dat de acties van studenten op de plakzuilen mensen op een positieve manier met elkaar verbindt ook al is het voor even.

Eleni Kamma: *'De eerste dode/ The first dead'* video 28:45 min. /2016

Op 28 november 2015 nodigden de Groningers Frank Elsdijk (onderzoeker RUG Lifelong Learning) en Marieke Gunnewijk hun mede bewoners uit om mee te doen aan een co-creatie locatie theaterstuk dat plaatsvond in het Groningse aardbevingsgebied. Zij zouden dit begeleiden gebaseerd op de principes en theatervormen van Augusto Boal's 'Theatre of the Oppressed'.

Belangstellenden werden verzameld via oproepen bij lokale toneelverenigingen en via onze gezamenlijke contacten.

Bij elkaar deden zo'n 15-tal amateur spelers mee aan dit stuk waarvan het merendeel afkomstig was uit het gebied. Het theaterspel was gericht op de maatschappelijke en psychische problemen van de bewoners, die veroorzaakt worden door gasboringen van de Nam en de daaruit voortkomende aardbevingen en de houding van de overheid. Het spel vond o.a plaats in het dorpshuis van Westerwijtwerd, een dorp dat met regelmaat getroffen wordt door de aardbevingen.

Een versie van deze film werd vorig jaar bij de eindpresentatie deel 3 van Parrhesia 2015 in SIGN getoond. Dat was meer een artistieke weergave/registratie, van het locatie theater in Middelstum en Westerwijtwerd.

Voor *First dead* is alleen het film materiaal gebruikt van Westerwijtwerd. Dit is vervolgens bewerkt en meer uitgekristalliseerd. De film bestaat alleen uit gesproken woord met ondertiteling waarbij ieder persoon een kleur vertegenwoordigde. De aardbevingsproblematiek kan zo duidelijker en indringender ervaren worden.

Credits/ Stemmen van:

Ben Mentink, Anne Heleen Bijl, Annemarie Boekholt, Frank Elsdijk, Richard Geertsma, Joost Geertsma, Marieke Gunnewijk, Helen Doornbos, Elise Siersema, Jeroen Eeftink, Maaïke Eringa, Nathalie Beekman, 2 dames van Toneel Vereniging WAT.

De eerste dode / The first dead 2016 was geproduceerd Eleni Kamma in de context van Parrhesia Research Lab, een samenwerking tussen onderzoeksgroep *Image in Context*, Academie Minerva Minerva Groningen en SIGN, Groningen. Camera, geluid:

Boris van Hoof/ *Post productie & editing*: Inneke van Waeyenberghe/ *Script montage en editing*:

Eleni Kamma/ *Vertaling*: Camille Straatman (NL naar Engels)

Katja Verheul

Voor de reprise toonde Katja Verheul een nieuwe vervolg film over de Islands, een klein booklet plus de documenten van *de Islands*. De ruimte was met mooi behang bekleedt dat bestond uit herhalende motiefjes van een palmboom met Britse kroon, een deel uit de vlag van het Brits Indische Oceaan territorium.

The Islands, and the unreliable weather.
2016 / HD Video / 13:53 min.

Middenin de Indische Oceaan ligt een afgelegen groep paradijselijke Britse eilanden, het zogenaamde Brits Indische Oceaan territorium (ook wel bekend als de Chagos archipel).

In de 70-er jaren werden de oorspronkelijke eilandbewoners gedwongen verplaatst naar *Mauritius en de Seychelles*, zodat Amerika een militaire basis kon vestigen op het eiland Diego Garcia. Slecht weer en een lekkend dak zorgden voor het wonderbaarlijk verdwijnen van het bewijs van menselijke aanwezigheid en het bewijs van vrijheid. Maar met welk doel?

Herinneringen van ex-bewoners worden opgehaald, ook enkele personen die terug willen naar het eiland. Wisselingen van paradijselijke plaatjes met verhalen van ex bewoneress die ivm hun vrijheid van informatie-aanvraag terecht zijn komen in een ambtelijk Kafkaanse beerput.

Een en ander is bekend geworden via *Wikileaks* en vrijheid van informatie-aanvragen maar (nog) niet alles is boven water.

Sound recording London: Martin Turner

Greta: as Greta/ Micquel: as Miquel/ Cruiser: Jim Mulligan/ Navy man: Martin Turner/ Magician: Alain Urrutia

Translation: Micquel and Chandan Anuth.

De Documenten (2004 – 2015).

Door diverse parlementaire onderzoeken en verzoeken in het kader van de vrijheid van informatie, werden vragen opgeworpen; wat er is gebeurd met de vluchtgegevens van Diego Garcia? Deze problematiek werd inzichtelijk gemaakt in de tentoonstelling.

Yuri Veerman

Vlakland performance geënt op zijn boek 'Vlakland, systeempoëzie uit de Tweede Kamer'

Voordracht van ca. 30 min. op de opening 30 september 2016 gecombineerd met projecties van beeld en/of tekst.

Veerman heeft een systeem ontwikkeld waarbij uitspraken van anderen, politici of citaten uit boeken worden gerelativeerd, ontkracht of een andere betekenis krijgen. Via zijn bewerking krijgen citaten letterlijk een stem.

'Vlakland, systeempoëzie uit de Tweede Kamer': De uitspraken komen uit de Algemene Beschouwingen tussen 2007 en 2015. Veerman geeft een voorbeeld uit de bundel waarin termen zoals 'asielzoeker, bijstandsuitkering, Marokkanen' worden vervangen door 'azuurcyclus, minimum en hyena's'. Over zijn gedichtenbundel zegt de kunstenaar:

"mijn eerste idee was om een bundel te maken met teksten van verschillende politici, en hetzelfde systeem toe te passen op hun teksten. Maar daar werkte het niet. Enkel de teksten van Wilders zijn zo uitgekleeft, zo eenvoudig en ook ritmisch (veel herhaling) dat ze op zichzelf staand al bijna als een gedicht lezen.

Wilders schetst een land dat een heldere vorm en kleur heeft, dit land wordt bedreigd door de komst van andersvormigen en anderskleurigen. In deze strijd gaat het om kruis versus halve maan, azuur tegen kobalt, wit tegen zwart".

Publiciteit:

<http://www.kunstspot.nl/gallery/parrhesia-reprise/>

<https://www.phdarts.eu/IndividualProjects/2016/RepriseParrhesia>

<http://kc.academieminerva.nl/media/24547>

http://jubilee-art.org/?rd_news=1349&lang=en

<http://globalgalleryguide.saatchigallery.com/galerie-sign-25743>

Publiek:

Opening: 45 a 50 personen

daarna Specifiek:

2 Academie Minerva klassen studenten olv. docente Isabel Cordeiro: 28 personen.

Theater oppressed groep Westerwijtwerd olv. Frans Elsdijk: 9 personen

Aantal bezoekers: 375

Plus veel voorbijgangers bij activiteiten elders: "Incarnation de l'Incertitude" de reis van Woodstone Kugelblitz/ of ARTNotAd actie op plakzuilen Timeline gallery van DesignArbeid

12. 26 t/m 30 oktober 2016 in SIGN:

Deelname 'Sounds of Music' (samenwerking/ www.soundsofmusic.nl)

Sign werd gevraagd door Groninger cultureel partner Sounds of Music o.l.v. Frits Selie voor deelname aan dit event.

SIGN toonde een interdisciplinaire kijk op grensgebied van audio, muziek, installatie & performance. Een meerduidig perspectief.

SIGN was speciaal voor Sounds of Music open van 26 t/m 30 oktober van wo. t/m zo. van 12-17 uur opdat publiek meer kans had om de diverse interactieve installaties te ervaren.

Kunstenaars:

Strijbos & van Rijswijk: Rocking Chairs

Joost Rekveld: #43.6 video

Jakub Valtar & Mark Buitenwerf: Event Horizon vs. Licht Ritmiek

Op deze expositie kon men plaatsnemen in de *Rocking Chairs* van Strijbos & van Rijswijk en interactief met de schommelaars in de andere stoel nieuwe muziek veroorzaken. Men kon achterover zitten, relaxen en muziek maken op deze sonische schommelstoel. Met de speciaal ontwikkelde sensoren en luidsprekers die verborgen zitten in deze schommelstoel wordt beweging omgezet in een muzikale ervaring.

Daarnaast waren de Rockin Chairs en pracht staaltje van design.

Kunstenaars **Jakub Valtar en Mark Buitenwerf** werkten in SIGN samen; juist door elkaar te 'dissen'. Jakub Valtar projecteerde zijn werk **Event Horizon op Licht Ritmiek**, de lichtgevoelige geluidskunst-installatie van Mark Buitenwerf reageerde daarop. De twee media-installaties gingen een strijd aan met onvoorzien beeld en geluid, ingegeven door de bezoeker.

In **Joost Rekveld** zijn video: #43.6, zijn pixels de actieve elementen; verstoringen in hun systemen genereren processen van groei en verval en vormen nieuwe patronen zowel visueel als auditief.

Rekveld houdt zich bezig met de vraag wat mensen kunnen leren van een dialoog met hun machines. Hij onderzoekt de zintuigelijke consequenties van zelfontworpen systemen, vaak geïnspireerd door vergeten uithoeken in de geschiedenis van wetenschap en technologie.

GRAND finissage op zaterdag 29 oktober 16.30 uur met live optredens van Dario Calderone & Bert Scholten.

SIGN was die dag tevens een eindstation van een korte expeditie langs beeld en muziek. Het werk 'Ursae Minoris' van Dario Calderone, Claudio Baroni, Joost Rekveld was nl. van 15.00-16.10 te zien in Groninger Forum, Hereplein.

Muzikant en kunstenaar **Bert Scholten** deed een performance met pop-art songs gecombineerd met verrassende objecten en projecties. Contrabassist **Dario Calderone** speelde een eneroverende improvisatie.

PR:

Groninger Gezinsbode:

<http://www.gezinsbode.nl/nieuws/65781/expositie-op-grensgebied-experimentele-muziek-en-beeldende-kunst-bij-sign/>

Dagblad van het Noorden in agenda: 28-10 2016

Publiek: 236

13. 12 oktober t/m 18 december 2016 in SIGN

PAINTINGS & MORE

Koen de Graaf, Thomas Rogier Westphal, Lou Buche, Magnus Blichfeldt

Een originele kijk op schilderkunst op de grens van design, graffiti, comics en 3D, met opvallend materiaalgebruik en technieken. Extra wandruimte werd gebouwd, om diverse werken goed tot zijn recht te laten komen. Er was en werkperiode vooraf.

Opening: zaterdag **12 november** om 17.00 uur met dj: **Zachte Man**.

Het werk van **Koen de Graaf** begeeft zich tussen schilderen en grafiek.

Kinderlijke wezens en cartoonfiguren vormen de basisingrediënten: door deze herkenbare beelden te deformer en te herschikken ontstaat er een situatie waarin ze herkenbaar zijn en tegelijkertijd een nieuwe context vormen. Door direct schilderen op de muur, in combinatie met litho's en schilderijen op doek, wordt een perspectivische verandering op gang gebracht: een zoom-in zoom-out werking die het contrast tussen energieke beweging en verfijning opzoekt. In SIGN heeft hij volgens dit concept een muurschildering in de vide tot in de kelder aangebracht en dat gecombineerd met litho's.

Thomas Rogier Westphal Uit een verzameling van gevonden materialen en stoffen zoals doeken, tapijten stukken zeil begint het werk. Westphal gebruikt deze verschillende ondergronden waar al de nodige sporen van eerdere handelingen is achtergelaten: voetstappen, verf vlekken, stofpatronen. Dit vormt de basis, de nieuwe omgeving. Westphal eigent zich dit toe en reageert direct, zodanig dat er nieuwe picturale vormen ontstaan die zich op een natuurlijke wijze verhouden tot deze fundering.

Westphal onderzoekt met zijn wijze van schilderen hoe men betekenis vindt in een omgeving. Zijn schilderwerken zijn daarvoor een metafoor.

Zijn monumentale werken, waarvan enkele nieuw, werden in de etalage, ruimte voor en midden getoond.

Magnus Blichfeldt (DK)

Magnus Blichfeldt verwijst naar de geschiedenis van geweld en oorlog die nagenoeg als vermaak in onze musea is te vinden. Onder de kleurrijke oppervlakte, zijn abstracte, semi-abstracte en figuratieve schilderijen liggen verontrustende agressie en duistere verminking.

Tussen onschuldige bekendmaking en onheilspellende uitbarsting balanceert Blichfeldt op het scherp van de snede. Zijn radicale keuzes confronteren de kijker met onbehaaglijke gevoelens. Samen met zijn sculpturen, gemaskerde hoofden, onthullen zijn constellaties van schilderijen het strijdperk van de menselijke conditie. Herinnerend aan observaties van andere schilders uit de geschiedenis houdt Magnus zich bezig met onderwerpen als geweld, de mechanismes van het

menselijk gedrag.

In de ruimte achterin heeft hij een kabinet gecreerd, geschilderd in klassiek pruisisch blauw en engels rood. Daarin werden zijn schilderijen en ruimtelijke werken gepresenteerd.

Lou Buche (FR).

Lou Buche presenteert zichzelf als graphic designer, vj en beeldend kunstenaar. Posters, video's, feesten komen bij hem bij elkaar, het zijn de dingen die hij graag doet en delen dezelfde oorsprong. Feestcultuur heeft aantrekkingskracht en dat is terug te zien in zijn werk. Het kunstenaarschap kent voor hem nauwelijks grenzen. Bij ieder project wordt het breder en bestrijkt het meer disciplines. Buche onderzoekt de rol van het medium via combinaties en confrontaties van beeld dragers en uitingsvormen. Tegelijkertijd zoekt hij naar de vorm die hem en het publiek het meeste plezier oplevert. Hij zoekt daarbij bewust naar de visuele impact, bereikt dit meestal door verwarring en beeldmanipulatie. De groote van het werk en hoe kunstenaar en toeschouwer zich daartoe verhouden intrigeert hem. In SIGN toonde hij een in de ruimte voor o.a. banner van ca. 10 x 3 meter.

Vorst waren zijn illusoire video's te zien over een magische standkoming van schilderijen.

Publiek: 981

PR:

-Van 11 t/m 13 november was tevens het Noordenaars Art Weekend; ter gelegenheid van de lancering van Noordenaars, hét platform voor noordelijke presentatie-instellingen waarvan SIGN lid is.

Dit viel samen met de opening van Paintings & More op 12-11 2016

-Kunst & Stad magazine (uitgave CBK) nr. 5 2016 & site door Stefan Nieuwenhuis
Item over 1 van de kunstenaars Lou Buche "Wat groot is, heeft schijn van onechtheid"

Lou Buche [https://www.facebook.com/photo.php?](https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10205194768268002&set=pcb.10205194770668062&type=3&theater)

[fbid=10205194768268002&set=pcb.10205194770668062&type=3&theater](https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10205194768268002&set=pcb.10205194770668062&type=3&theater)

Gezinsbode:

<http://www.gezinsbode.nl/evenementen/66310/paintings-more-bij-sign-in-groningen/>

FILTER

<http://www.filtergroningen.nl/kunst/paintings-more-sign/>

Maayke Meijering/ hoofdredacteur Donjali

DAT MAG

<http://datmag.nl/datexpo/koendegraaf/>

Dagblad van het noorden: Illand Pietersma 25 november 2016 Magisch en Duister

<https://twitter.com/kunstspot050?cn=bWVudGlvbg%3D%3D&refsrc=email>

Kunst en stad magazine

(Einde jaarverslag:)

Andere publiciteit:

-SIGN is on- Gronings goed! Kunstspot door Minke vd Velde.

<http://www.kunstspot.nl/verhaal/de-groningse-art-scene-in-10-tips/>

5. On-Gronings SIGN

Bij SIGN bruist het altijd op on-Groningse wijze. Met veel bravoure werken Marie-Jeanne Ameln en Ron Ritzerfeld samen met jonge kunstenaars, zowel nationaal als internationaal. Steevast resulteren deze creatieve verbonden in (te) gekke events. Vaak onmogelijk om na te vertellen, daarom des te interessanter om zelf mee te maken. www.sign2.nl

-Jonge Harten & SIGN in Non-Issue!

www.non-issue.org/050.pdf

-Publicatie door Drawing Centre Diepenheim ihkv Sign's deelname aan Drawing Front met haar expositie Out of My Hands.